

Bc. Kateřina Míšková, *Každodenní život britské aristokracie přes 1. světovou válkou*

Diplomová práce.

Ústav historických věd FF UPa.

Posudek vedoucího práce

Bc. Kateřina Míšková a si zvolila atraktivní a v českém prostředí málo známé téma. K sociálním a kulturním dějinám britské aristokracie existuje solidní zahraniční literatura (samozřejmě primárně anglosaská; autoři jako J. V. Beckett, David Cannadine, Dominic Lieven ad.), česká historiografie do diskuze nijak podstatně nepřispěla. Autorka se zaměřila na každodenní život britské aristokracie a jako hlavní pramen použila časopis *The Ladies Field*, určený primárně ženskému publiku. Časopis se ukázal být velice přínosným zdrojem informací, současně jeho téměř výlučné zaměření na ženskou část aristokratické společnosti bylo limitující.

Úvod diplomové práce je příliš stručný. Autorka představení tématu a pramenné základny věnovala několik málo odstavců. Charakteristika pracovních metod zcela chybí. V dalších částech práce se sice dozvíme více o hlavním pramenu, časopisu *The Ladies Field*, stav bádání však autorka nikde jinde nekomentuje. Základní zhodnocení starší historiografie o kulturních a sociálních dějinách britské aristokracie před 1. světovou válkou by bylo na místě.

Co někde chybí, jinde přebývá. Druhá kapitola zbytečně rozbředle popisuje situaci v britském Impériu, včetně kolonií. Za relevantní lze označit pasáže věnované politickým poměrům Velké Británie, především s ohledem na změny volebního práva, které se aristokracie zásadně dotýkaly, neboť otřásaly jejím dominantním politickým postavením. Nešlo však o změny pouze politické, ty byly doprovázeny ekonomicko-sociálním vývojem, jenž měnil sociální strukturu země. Aristokracie v „ekonomické válce“ se středními třídami postupně ztrácela pozice. Nabízí se tedy kupříkladu otázka: jak jednotlivé volební reformy změnily politickou pozici aristokracie? Jak se vyvíjela (měnila) majetková základna aristokracie? Tomu se však autorka nijak zvlášť nevěnuje. Vzhledem k zaměření její práce na každodenní život nebylo nutné zabíhat do přílišných detailů, alespoň rámcové představení hlavních vývojových trendů, včetně proměny majetkové základny aristokracie, však práce obsahovat měla. Autorka mohla odkázat na sekundární literaturu, především zásadní monografii Davida Cannadina *The Decline and Fall of the British Aristocracy* (New York 1999). Tu však cituje pouze 1krát na s. 7 a v jiné souvislosti. Další důležitá monografie Dominica Lievena *Aristocracy in Europe, 1815-1914* (London 1992) v diplomové práci chybí zcela.

Ve 3. kapitole se autorka více dostává k šlechtě coby hlavnímu objektu výzkumu. Představuje rozdělení britské aristokracie podle titulů (vévoda – hrabě ad.), což je jistě užitečné a patřičné, jenže chybí příklady rodin, které do jednotlivých kategorií spadaly, třeba i s ohledem na reference o nich v časopise *The Ladies Field*. Znovu platí, s ohledem na kapitolu č. 2, že v práci Kateřiny Míškové chybí více informací o majetkových poměrech šlechty, jež zásadně ovlivňovaly každodenní život.

Samotná obsahová analýza časopisu *The Ladies Field* je v pořádku. Autorka ji rozdělila podle tematických okruhů, o kterých časopis pojednával (šlechtická sídla – společenský život a stravování – móda – kulturní život – výchova dětí – volnočasové aktivity jako sport a cestování). V případě cestování je popisováno putování šlechty do zahraničí, nikoli po Spojeném království. Časopis možná (?) nezmiňoval cesty do anglických

přímořských letovisek (Brighton, Hastings, Margate) a lázní (Bath, Harrogate), nicméně ty byly pevnou součástí aristokratického trávení volného času. Kdyby autorka více pracovala s další dobovou literaturou, deníky nebo i sekundární literaturou věnovanou kultuře volného času, získala by komplexnější přehled a mohla by lépe zhodnotit, do jaké míry časopis sledoval aktuální trendy.

Autorka většinou pouze „popisuje realitu aristokratického života“ tak, jak se ji prezentoval časopis *The Ladies Field*. Tento – do značné míry ideální – obraz by však měl být více konfrontován s dalšími prameny osobní povahy tak, jak to bylo uvedeno i v zadání diplomové práce. Definitivní závěry učiněné pouze na základě *The Ladies Field* mohou obraz života aristokracie zkreslit. Příkladem budiž kapitola věnovaná sňatkům. Autorka na stránkách časopisu sledovala svatební oznámení a dospěla k číslu 233, přičemž pouze 20 svateb bylo mezi Britkou a cizincem. Pouze tři cizinci přitom pocházeli z USA. Autorka následně formuluje závěr, že „tato čísla zcela nepotvrzují ani nevyvrací tezi Kennetha O. Morgana o tom, že britská aristokracie množila své statky za pomoci sňatků z rozumu převážně s novou majetnou aristokracií ze Spojených států“ (s. 89). Jedná se však pouze o přehled ženské sňatečnosti. Mnohem častěji to byli britští aristokraté, kteří hledali nevěsty v zahraničí. Píše o tom například David Cannadine. Případů bychom mohli jmenovat celou řadu, některé jsou poměrně známé (9. vévoda z Malborough a Consuela Vanderbiltová, lord Nathaniel Curzon a Mary Victoria Leiterová, hrabě z Essexu a Adele Grantová a řada dalších).

Formální stránka práce je víceméně v pořádku, i když lze nalézt drobné chyby v poznámkovém aparátu. Především autorka chybně uvádí stránky u publikace publikaci *Kenneth O. Morgan, Dějiny Británie*, 2. vyd. Praha 2008. Cituje ji často, přičemž strany na něž odkazuje skutečnosti – např. stránkách na nichž mají být informace o politické situaci ve Velké Británii v polovině 19. století jsou ve skutečnosti pasáže o pozdněstředověké Anglii 14. a 15. století.

Souhrnně vzato Bc. Kateřina Míšková splnila zadání diplomové práce, ovšem úroveň zpracování diplomové práce nepřekročila všeobecný průměr. Autorka se soustředila na popis obsahu časopisu *The Ladies Field*, aniž by jej více zapracovala do kontextu sociálního vývoje britské aristokracie. Nedostatečně využila další prameny osobní povahy i odbornou literaturu. Některé pasáže jsou víceméně nadbytečné (popis reálií britského impéria), zatímco v textu schází více informací o majetkových poměrech aristokracie. Rovněž volnočasové aktivity byly ve skutečnosti pestřejší, než jak lze soudit čistě z četby časopisu *The Ladies Field*.

Diplomovou práci Kateřiny Míškové **doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat známkou dobře (E)**.

Mgr. Zbyněk Vydra, Ph.D.
Pardubice, 15. 1. 2019